

Ørland kommune

Postboks 43

7159 BJUGN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Beate Kristin Rønning Sundgård,

+47 73 19 92 61

Midler til samarbeid om å fjerne fremmede planter

Det kan brukes kr 12 000,- for å fjerne fremmede plantearter på vegne av Statsforvalteren i Trøndelag.

Midlene skal brukes i tråd med nye nasjonale føringer som ble vedtatt av flere departementer i 2020. Disse er beskrevet i tiltaksplan 2020-2025 for bekjempelse av fremmede skadelige organismer. Miljødirektoratet har gitt føringer for hvilke planter som skal prioriteres og hvilke typer områder som skal bekjempes. Midler skal brukes på hagelupin, sandlupin, Jærlupin, kjempebjørnekjeks, Tromsøpalme, kjempespringfrø, rynkerose, legepestrot, Japanpestrot, Alpegullregn, gullregn, blåleddved og tartarleddved i trua natur, i nærheten av trua arter og naturtyper, eller der en forekomst truer verneformålet i et verneområde.

Hvis det er midler som ikke blir brukt i løpet av 2021, så skal dere gi beskjed om dette senest 15. august til fmtlbsu@statsforvalteren.no slik at midlene kan brukes andre steder. Det vil ikke være mulig å overføre midlene til neste år. De må brukes i år.

Fremmede planter skal fjernes for å hindre negativ påvirkning på stedegent naturmangfold. Tiltaket vil bidra til å oppfylle forvaltningsmålene i naturmangfoldloven. Det er en forutsetning at arbeidet utføres med minst mulige mengde plantevernmidler, at det ikke skader stedegne arter og naturtyper at det ikke sprer frø og plantedeler fra fremmede arter til andre steder. Det er viktig at arbeidet utføres av personer som har nok kunnskap om artene og hvordan artene skal bekjempes på en effektiv måte.

Midler utbetales ved at kommunen sender inn faktura i EHF-format for den delen av utgiftene som Statsforvalteren skal dekke innen 1. november 2021.

Statsforvalteren i Trøndelag har etter § 21 i lov om forvaltning av naturens mangfold myndighet til å gå inn på andres eiendom for å fjerne fremmede arter. Der det er aktuelt blir

dette gjort i utmark, langs alle typer veier og langs vassdrag. Dette kunngjøres i aviser av Statsforvalteren. Det er oppdragstakere for kommunen som skal gjennomføre tiltakene.

Alle anskaffelser som kommunen gjør i prosjektet, skal følge lov om offentlige anskaffelser.

Vilkår for samarbeidet

- *Kommunen stiller med egeninnsats i arbeidet*
Egeninnsatsen kan være i form av egne midler, utstyr eller egne ressurser/timer som inngår i prosjektet. Egeninnsatsen skal synliggjøres i rapporten til Statsforvalteren.
- *Nye lokaliteter med fremmede planter skal legges inn i Artsdatabankens rapporteringssystem Artsobservasjoner*
Alle nye lokaliteter med fremmede planter skal avgrenses med en flate (polygon) i kart. I tillegg skal det registreres hvor mange planter som vokser på lokaliteten.
- *Tiltak skal rapporteres til Statsforvalteren innen 15.oktober*
For en helhetlig rapportering, dokumentasjon av virkninger av ulike tiltak og grunnlag for forbedringer av metodikk osv., skal kommunen rapportere alle tiltak på utsendt excel-skjema laget av Statsforvalteren. Skjema sendes til saksbehandlere i kommunen via e-post.
- *Kommunen skal levere en oppsummerende rapport over gjennomførte tiltak innen 15.oktober*
Det skal beskrives når i sesongen tiltakene er gjennomført, med hvilken metode og hva som ble resultatet etter bekjempingen. Det skal legges ved bilder fra før og etter bekjemping for minst fem lokaliteter. Egeninnsats skal synliggjøres i rapporten.
- *Ehf-faktura og attestert regnskapsutskrift skal sendes innen 1.november*
Etter gjennomført tiltak skal det sendes en faktura i ehf-format for den del av utgiftene som Statsforvalteren skal dekke sammen med en attestert regnskapsutskrift over faktiske utgifter i samarbeidsprosjektet. Moms er ikke inkludert i beløpet og skal heller ikke faktureres til Statsforvalteren. Egeninnsatsen skal ikke faktureres. Statsforvalterens EHF-adresse er 974764350. Referanse 3810 BSU oppgis på fakturaen.
- *Tiltak skal utføres på en slik måte at det ikke skader annet naturmangfold i området og slik at det ikke sprer frø og plantedeler fra fremmede arter til andre steder*
Redskaper som brukes ved slått skal rengjøres (børstes og koster, evt. skylles) på stedet før de brukes andre steder. Det skal tas hensyn til sårbar natur og arter, for eksempel ved fjerning av lupiner langs elv skal det tas hensyn til sårbar elvenatur, slik som sandområder, små fjellplanter, klåved, mandelpil og insekter som lever på elvebredden.
- *Kommunen skal sørge for at de som gjennomfører tiltak følger reglene i forskrift om plantevernmidler og annet relevant regelverk*
Det skal blant annet ikke brukes sprøytemidler langs vann, bekker og elver og arbeidet skal følge regler om motorferdsel.

Fremmede planter kan være en stor trussel for stedegne arter og mangfoldet i naturen

Det er arealendringer som truer flest arter og naturtyper, men for enkelte arter og naturtyper er fremmede planter en trussel. Bekjemping av fremmede planter er derfor et viktig arbeid for å ta vare på naturmangfold for statsforvaltere, regionale etater og kommuner.

Vi samarbeider om å redusere den negative påvirkningen de fremmede plantene har på naturen

Bekjemping av fremmede planter i Trøndelag er et samarbeidsprosjekt mellom Statsforvalteren i Trøndelag og fylkets kommuner, der kommunene også bidrar med egne midler og/eller egeninnsats.

Vurdering av bekjemping av fremmede planter etter naturmangfoldloven

Målet med naturmangfoldloven er at naturen skal tas vare på og brukes på en måte som ikke ødelegger den. Naturen har verdi i seg selv og den er verdifull for oss mennesker. Vi skal ta vare på mangfoldet av naturtyper, arter og gener (§§ 4 og 5). Naturmangfoldloven skal bidra til at mangfoldet av naturtyper (§ 4) tas vare på innenfor naturtypenes naturlige utbredelsesområder, med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner naturtypen.

Funksjonene, strukturen og produktiviteten i økosystemene, arter og gener skal også tas vare på. Artene skal finnes i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder (§ 5). Så langt det er nødvendig for å nå målet skal også artenes økologiske funksjonsområder og de økologiske betingelsene som de er avhengige av tas vare på.

Alle offentlige beslutninger som kan påvirke mangfoldet i naturen skal vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12. Vi har derfor vurdert utbetaling av midler til fjerning av fremmede arter etter disse.

Kunnskapsgrunnlaget (§8):

Både vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper, tilstand i naturen og effekten av ulike påvirkninger og folks erfaringer gjennom bruk av naturen, er viktig kunnskap. Fremmede arter påvirker ofte stedegent naturmangfold negativt. Den norske naturen er ikke tilpasset fremmede arter og stedegne arter kan bli fortrent, spist eller smittet med sykdom. Årsaken til dette er at alt i naturen er tilpasset levestedet sitt og levemåten sin gjennom utallige generasjoner. For hver generasjon blir artene mer og mer tilpasset det miljøet de lever i. Dette er en egenskap som naturen har og som gjør at alle arter er så samstemt med geografi, klima og andre arter. Dette tar hundrevis og tusenvis av år. Når noe skjer brått, slik som innføring av fremmede arter, rekker ikke naturen alltid å omstille seg. Stedegne planter og dyr klarer ikke å tilpasse seg arter fra andre kontinenter og land. Da kan våre egne arter forsvinne fra stedet og naturen kan endres vesentlig hvis vi ikke gjør tiltak.

Fremmede arter kan utgjøre en trussel mot stedegent biologisk mangfold på flere ulike måter. En fremmed art eller genetisk variant av en art kan:

- utrydde eller redusere andre arter eller populasjoner.
- forandre et helt økosystem.
- være bærere av sykdommer som angriper stedegne arter.
- blande seg med lokale populasjoner og føre til genetisk forurensning/utvanning.

Føre-var-prinsippet (§ 9):

Vi vet fremdeles ikke omfanget av skadene en del fremmede arter kan forårsake for mangfoldet i naturen. Naturmangfoldloven innebærer at hvis vi ikke har nok kunnskap om hvilke virkninger tiltaket kan ha for natur og miljø, så skal vi være føre-var. Fjerning av fremmede arter vil bidra til å ta

vare på stedegent naturmangfold og kan hindre mulige framtidige negative konsekvenser for trøndersk natur.

Samla belastning (§ 10):

Tiltaket vil ikke medføre ekstra belastninger på naturen så lenge driftsmetoder ikke skader naturen og så lenge bruken av plantevernmidler begrenses. Den samla belastningen på naturmangfoldet i området vil derimot reduseres ved å fjerne fremmede arter.

Naturmangfoldloven (§ 11):

Hvis bekjempingen medfører skade på naturen så skal de som utfører arbeidet rydde opp i dette og betale det det koster å rette opp skadene.

Miljøforsvarlige teknikker og drift (§ 12):

Det er en forutsetning for tildeling av midlene at tiltak utføres på en slik måte at det ikke skader annet naturmangfold i området, at ikke frø og plantedeler fra fremmede arter spres til andre steder og at ikke bekjempingen unødvendig sprer plantevernmidler i naturen og langs områder der folk ferdes.

For Statsforvalteren er det viktig at ikke andre miljøproblem økes gjennom arbeidet med å redusere problemet med fremmede planter. Bruken av plantevernmidler skal derfor begrenses. På sikt ønsker vi i størst mulig grad å erstatte bruk av plantevernmidler med varmtvann for bekjemping av fremmede arter. Dette er i tråd med forskrift om plantevernmidler som innebærer at bæredyktige biologiske, fysiske og andre ikke-kjemiske metoder skal foretrekkes fremfor kjemiske metoder, hvis de er tilstrekkelig effektive til skadegjörerbekjempelse.

Sprøyting av varmtvann over 95 grader på planter, sprenger plantenes celler og gjør at plantene dør. Forsøk med dette viser at dette kan være en svært effektiv metode for å fjerne en del fremmede arter og ugress. Fordelen med å bruke varmtvann er at det kan brukes over alt, i alle områder og på alle overflater og også i og ved vann, bekker og elver. For å bruke utstyret trengs det heller ingen autorisasjon eller verneutstyr. I tillegg kan metoden være prisgunstig over tid sammenlignet med å bruke sprøytemidler. Høylandet kommune har slikt utstyr som også kan brukes av kommunene i nærheten.

Oppsummering § 8-12:

Forutsatt at tiltakene gjennomføres slik at det ikke påvirker stedegent naturmangfold negativt og slik at det ikke spres fremmede planter og plantedeler i forbindelse med arbeidet, vil fjerning av fremmede planter være positivt for stedegent naturmangfold og tiltaket vil bidra til å oppfylle målet i naturmangfoldloven.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon naturmangfold

Beate Kristin Rønning Sundgård
seniorrådgiver
Seksjon naturmangfold

Dokumentet er elektronisk godkjent

